

PRÁVIDLÁ PREFERENČNÉHO ZAMESTNÁVANIA RÓMSKÝCH UCHÁDZAČOV O ZAMESTNANIE V RÁMCI NÁRODNÉHO PROJEKTU

ROZVOJOVÉ TÍMY I.

Úrad vlády Slovenskej republiky/Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity v rámci implementácie národného projektu Rozvojové tímy I. na základe **Výzvy na predloženie žiadosti o nenávratný finančný príspevok pre národný projekt Rozvojové tímy I.**, vyhláseného Úradom vlády Slovenskej republiky ako sprostredkovateľským orgánom pre Program Slovensko (ďalej aj „PSK“) v zastúpení Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky ako riadiaceho orgánu pre Program Slovensko **prijíma dočasné vyrovnávacie opatrenie (DVO)** v zmysle § 8a ods. 4 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov¹ formou **zavedenia povinnosti preferenčného zamestnávania rómskych uchádzačov o zamestnanie obcou (oprávneným užívateľom) pri výbere uchádzača na obsadzovanú pracovnú pozíciu Nene, Nenementorka, Rozvojový pracovník pre bývanie, Rozvojový pracovník pre mládež, Sociálny pracovník**, čím aplikuje ustanovenie § 8a zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.

Prijímateľ DVO, ktorým je ÚV SR/ÚSVRK, má povinnosť o prijatých dočasných vyrovnávacích opatreniach podávať správy Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva a jeho výsledky priebežne monitorovať.

Cieľom prijímania DVO v národnom projekte Rozvojové tímy I. (ďalej aj „NP RT“) je **zvýšiť zamestnanosť Rómov** v kontexte sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných komunit, ako sú Rómovia (o. i. priorita 4P6 Aktívne začlenenie rómskych komunit v PSK) a špecificky **zvýšiť uplatniteľnosť Rómov a Rómov v odborných a asistenčných profesiách** v sociálnej oblasti na komunitnej úrovni.

Zamestnanosť osôb z prostredia MRK výrazne a dlhodobo zaostáva za zamestnanosťou majoritnej populácie a výraznejšie sa tiež prejavujú aj rozdiely v zamestnanosti žien a mužov. Podľa štúdie Stredoeurópskeho inštitútu pre výskum práce (CELSI) väčšina z takmer polmiliónovej rómskej menšiny na Slovensku žije v chudobe a čelí sociálnemu vylúčeniu. Takmer polovica (48 %) Rómov starších ako 16 rokov je podľa výberových zisťovaní nezamestnaných a iba jeden z piatich udáva ako svoju hlavnú ekonomickú aktivitu zamestnanie alebo živnosť. U osôb z MRK vo veku 20 – 64 rokov je situácia ešte alarmujúcejšia a tvorí iba o 20 % zamestnanosť².

Vylúčenie z trhu práce súvisí so stupňom priestorového vylúčenia. Podiely pracujúcich k nezamestnaným v segregovanom prostredí tvoria 11,1% k 88,9%, pričom v prípade nerómskej

¹ Cieľom prijímania dočasných vyrovnávacích opatrení je zabezpečiť rovnosť príležitostí v praxi. Dočasnými vyrovnávacími opatreniami sú najmä opatrenia:

- zamerané na odstránenie sociálneho alebo ekonomického znevýhodnenia, ktorými sú nadmerne postihnutí príslušníci znevýhodnených skupín,
- spočívajúce v podporovaní záujmu príslušníkov znevýhodnených skupín o zamestnanie, vzdelávanie, kultúru, zdravotnú starostlivosť a služby,
- smerujúce k vytváraniu rovnosti v prístupe k zamestnaniu, vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti a bývaniu, a to najmä prostredníctvom cielených prípravných programov pre príslušníkov znevýhodnených skupín alebo prostredníctvom šírenia informácií o týchto programoch alebo o možnostiach uchádzať sa o pracovné miesta alebo miesta v systéme vzdelávania.

² Európska únia/Roma Civil Monitor (2019) Monitorovacia správa občianskej spoločnosti o implementácii národnej stratégie integrácie Rómov na Slovensku: Zhodnotenie pokroku v kľúčových oblastiach stratégie, dostupné na: <https://cps.ceu.edu/sites/cps.ceu.edu/files/attachment/basicpage/3034/rcm-civil-society-monitoring-report-2-slovakia-2018-eprint-finsk.pdf>

populácie žijúcej v geografickej blízkosti boli podiely 85,9% pracujúcich k 14,1% nezamestnaných (UNDP, 2010). Pre segregované rómske komunity, kde je miera zamestnanosti dlhodobo extrémne nízka a diskriminácia na trhu práce veľmi vysoká, je potrebné uplatňovať inovatívne zamestnávania vrátane vytvárania dostatočného množstva dočasných primeraných pracovných miest financovaných z verejných prostriedkov (Návrh na odporúčanie Rady o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch, Inštitút zamestnanosti, 2013)³.

Prijímanie DVO sa preto uplatňuje na základe nerovnosti príležitostí Rómov, najmä žijúcich v segregovanom prostredí (ako sú marginalizované rómske komunity) k trhu práce, a špecificky v asistenčných a odborných pozíciách v sociálnej oblasti na komunitnej úrovni, ako sú **Nene, Nenementorka, Rozvojový pracovník pre bývanie, Rozvojový pracovník pre mládež, Sociálny pracovník**. Tieto profesie sú v NP RT I. účelovo viazané na podporu sociálnej inklúzie MRK prostredníctvom komplexného integrovaného prístupu s dopadom na celú sídelnú komunitu.

Pri obsadzovaní pracovných pozícií **Nene** aplikuje oprávnený užívateľ nasledovné pravidlá:

Oprávnený užívateľ je povinný uplatniť DVO v prípade ak:

- 1) aspoň jeden z uchádzačov deklaruje že je rómskeho etnického pôvodu, rómskej národnosti, resp. že je príslušníkom marginalizovanej rómskej komunity.

Pri obsadzovaní pracovných pozícií **Nenementor** aplikuje oprávnený užívateľ nasledovné pravidlá:

Oprávnený užívateľ je povinný uplatniť DVO v prípade ak:

- 1) aspoň jeden z uchádzačov deklaruje že je rómskeho etnického pôvodu, rómskej národnosti, resp. že je príslušníkom marginalizovanej rómskej komunity, a súčasne
- 2) tento uchádzač spĺňa porovnateľné kvalifikačné predpoklady (minimálne úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo stredné odborné vzdelanie v zmysle zákona 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (najlepšie pedagogického alebo zdravotníckeho zamerania, alternatíva sociálna práca), ako uchádzač, ktorý by bol hodnotený ako najúspešnejší.

Pri obsadzovaní pracovných pozícií **Rozvojový pracovník pre bývanie** aplikuje oprávnený užívateľ nasledovné pravidlá:

A. Oprávnený užívateľ je povinný uplatniť DVO v prípade ak:

- 1) aspoň jeden z uchádzačov deklaruje že je rómskeho etnického pôvodu, rómskej národnosti, resp. že je príslušníkom marginalizovanej rómskej komunity, a súčasne
- 2) tento uchádzač spĺňa porovnateľné kvalifikačné predpoklady (min. nižšie stredné odborné vzdelanie v zmysle školského zákona⁴), ako uchádzač, ktorý by bol hodnotený ako najúspešnejší, a súčasne

³ Použitá literatúra:

EC (2016). Study on the Diversity within the Teaching Profession with Particular Focus on Migrant and/or Minority Background. Brussels: ECORYS, EC. Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/study/2016/teacher-diversity_en.pdf

ECOSOC (2013). Návrh na odporúčanie Rady o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch. Brussels: Ecosoc, Inštitút zamestnanosti. Dostupné na internete: <http://www.iz.sk/sk/stanoviska/zpracovanie-pozmenujuceho-navrhu>.

FILADELFIOVÁ, J. – GEREBERY, D. et al. (2012). Report on the Living Conditions of Roma Households in Slovakia 2010. Bratislava: UNDP. LAJČÁKOVÁ, J. a kol. (2017). Riešenie nezamestnanosti Rómov. Od mýtu k praxi a späť. Bratislava: CVEK, RAVS. Dostupné na internete: http://cvek.sk/wp-content/uploads/2017/04/Nezamestnanost-Romov_studia.pdf

⁴ V zmysle § 16 Zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní **nižšie stredné odborné vzdelanie** je vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej dvojročného a najviac trojročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole alebo úspešným absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru

- 3) ovláda slovenský jazyk, a súčasne
- 4) ovláda materinský jazyk používaný v miestnej rómskej komunite.

V takom prípade sa zamestná preferenčne tento uchádzač.

B. Oprávnený užívateľ je povinný uplatniť DVO v prípade ak:

1. aspoň jeden z uchádzačov deklaruje že je rómskeho etnického pôvodu, rómskej národnosti, resp. že je príslušníkom marginalizovanej rómskej komunity, a súčasne
2. tento uchádzač spĺňa porovnateľné kvalifikačné predpoklady (stredné vzdelanie), ako uchádzač, ktorý by bol hodnotený ako najúspešnejší, a súčasne
3. ovláda slovenský jazyk, a súčasne
4. ani jeden z uchádzačov neovláda materinský jazyk používaný v miestnej rómskej komunite.

V takom prípade sa zamestná preferenčne tento uchádzač.

V ostatných prípadoch (napr. ak žiadny z uchádzačov nedeclaroval skutočnosť uvedenú v bode A. 1) alebo B.1), ak tento uchádzač neovláda materinský jazyk používaný v miestnej rómskej komunite a iný uchádzač ho ovláda a pod.) sa DVO neuplatňuje.

Pri obsadzovaní pracovných pozícií **Rozvojový pracovník pre mládež** aplikuje oprávnený užívateľ nasledovné pravidlá:

Oprávnený užívateľ je povinný uplatniť DVO v prípade ak:

- 1) aspoň jeden z uchádzačov deklaruje že je rómskeho etnického pôvodu, rómskej národnosti, resp. že je príslušníkom marginalizovanej rómskej komunity, a súčasne
- 2) tento uchádzač spĺňa porovnateľné kvalifikačné predpoklady (minimálne úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie v zmysle školského zákona), ako uchádzač, ktorý by bol hodnotený ako najúspešnejší, a súčasne
- 3) min. 1 rok praxe v niektorej z uvedených oblastí: vzdelávania, práce s mládežou, v oblasti sociálnych služieb, prevencie alebo inklúzie.

Pri obsadzovaní pracovných pozícií **„Sociálny pracovník“** aplikuje oprávnený užívateľ nasledovné pravidlá:

Oprávnený užívateľ je povinný uplatniť DVO v prípade ak:

- 1) aspoň jeden z uchádzačov deklaruje že je rómskeho etnického pôvodu, rómskej národnosti, resp. že je príslušníkom marginalizovanej rómskej komunity, a súčasne
- 2) tento uchádzač spĺňa kvalifikačné predpoklady (vysokoškolské vzdelanie 2 stupňa v zmysle zákona o sociálnej práci č. 219/2014 Z. z.),
- 3) min. 1 rok praxe v oblasti sociálnej inklúzie a súčasne

V takom prípade sa zamestná preferenčne tento uchádzač.

Oprávnený užívateľ je povinný v informácii o voľnom pracovnom mieste uviesť nasledovný text:

vzdelávania v odbornom učilišti, ktorý sa ukončuje záverečnou skúškou, alebo absolvovaním tretieho ročníka vzdelávacieho programu praktickej školy; dokladom o získanom stupni vzdelania a zároveň o získanej kvalifikácii je vysvedčenie o záverečnej skúške; v učebných odboroch určených štátnym vzdelávacím programom môže byť dokladom o získanej kvalifikácii aj výučný list; dokladom o získanom stupni vzdelania a získanej kvalifikácii v praktickej škole je záverečné vysvedčenie,

„V súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania je pri výberovom konaní zakázaná diskriminácia z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k náboženskej alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia. Zásadu rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch a obdobných právnych vzťahoch ustanovuje zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon). Diskriminácia nie je prijatie dočasných vyrovnávacích opatrení orgánmi verejnej správy alebo inými právnickými osobami smerujúcich k odstráneniu znevýhodnení vyplývajúcich z dôvodov rasového alebo etnického pôvodu, príslušnosti k národnostnej menšine alebo etnickej skupine, rodu alebo pohlavia, veku alebo zdravotného postihnutia, ktorých cieľom je zabezpečiť rovnosť príležitostí v praxi.“

Oprávnený užívateľ je povinný priložiť k Žiadosti o schválenie výberu uchádzača v danej pracovnej pozícii:

Prílohu č. 10, s vyznačením informácie o uplatnení pravidiel preferenčného zamestnávania rómskych uchádzačov o zamestnanie. Túto prílohu oprávnený užívateľ priloží k Záznamu o priebehu procesu obsadzovania danej pracovnej pozície, ktorý je prílohou Žiadosti o schválenie výberu uchádzača na pracovnú pozíciu. Informáciu o využití pravidiel preferenčného zamestnávania rómskych uchádzačov o zamestnanie vyznačí nasledovne:

„Zamestnávateľ **aplikoval/neaplikoval** (nehodiace sa prečiarknite) pri výbere zamestnanca na toto pracovné miesto dočasné vyrovnávacie opatrenie v zmysle § 8a zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov, vo forme preferenčného zamestnávania rómskych uchádzačov o pracovné miesto.“

V

Dňa:

.....
Podpis zástupcu zamestnávateľa
(oprávnený užívateľ)